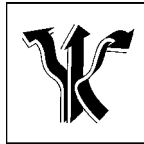

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни
“ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ВЧЕНЬ”
(для бакалаврів)**

МАУП

Київ 2008

Підготовлено доцентом кафедри теоретичної та прикладної економіки
О. О. Довженко

Затверджено на засіданні кафедри теоретичної та прикладної економіки
(протокол № 1 від 31.08.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Довженко О. О. Методичні матеріали до семінарських занять з дисципліни “Історія економічних вчень” (для бакалаврів) — К.: МАУП, 2008. — 12 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, плани семінарських занять, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Необхідною умовою опанування студентами здобутків економічної науки є вивчення системи економічних дисциплін курсу “Історія економічних вчень”. Історико-економічна наука є одним із важливих чинників формування культури економічного мислення, світоглядних позицій особистості, пізнання процесів економічних та революційних змін в економічній науці в історичному процесі виникнення, розвитку і зміни економічних ідей і теорій.

Семінарські заняття є необхідною формою вивчення курсу, оскільки вони органічно поєднують самостійну роботу студента з навчально-індивідуальною роботою в аудиторії.

Метою семінарських занять є творче поглиблене осмислення студентами основних етапів і напрямів світової та вітчизняної економічної думки як необхідної передумови оволодінням арсеналом сучасної економічної науки, систематизації економічних знань.

Основним **завданням** семінарських занять є:

- ефективного засвоєння курсу, поглиблений розгляд вузлових питань кожної з них;
- уміння знаходити, опрацьовувати та узагальнювати інформаційні потоки на основі самостійного вивчення рекомендованих літературних джерел;
- організація творчих дискусій щодо взаємозв'язку між економічними фактами та економічною думкою, складних проблем економічної теорії та економічної практики;
- здобуття практичних навичок застосування знань з історії економічної думки для ефективного вирішення господарсько-управлінських проблем.

У методичних матеріалах кожна тема курсу структурована у вигляді плану семінарських занять із переліком рекомендованої літератури, пропонуються теми фіксованих виступів і рефератів.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1

Тема. Вступ до курсу “Історія економічних вчень”

1. Економічна думка в історичному контексті.
2. Предмет і методологія курсу.
3. Структура і функції історії економічних вчень.

Література основна [1, с. 25–34; 2, с. 12–19; 6, с. 62]

Додаткова

1. *Алле М.* Современная экономическая наука и факты // THESIS, 1994. — Т. 2. — Вып. 4.
2. *Блауг М.* Экономическая мысль в ретроспективе. — М., 1994.
3. *Кондратьев Н. Д.* Избранные сочинения. — М., 1993.
4. *Фридмен М.* Методология позитивной экономической науки. — М., 1994.

Теми рефератів

1. Роль історії економічних вчень для вирішення проблем розвитку національної економіки.
2. Місце історії економічної думки в системі економічних наук.

Семінарське заняття 2

Тема. Економічна думка стародавнього світу і середньовіччя

1. Відображення в економічній думці особливостей східного рабовласництва.
2. Економічна думка Стародавньої Греції (економічні погляди Ксенофонта, Платона, Арістотеля).
3. Особливості економічних поглядів давньоримських мислителів.
4. Економічна думка європейського середньовіччя.

Література основна [1, с. 25–34; 2, с. 12–19; 6, с. 62–88; 19, с. 19–28; 11, с. 10–23; 12, с. 17–42]

Додаткова

1. *Аристотель.* Сочинения: В 4 т. — М., 1975–1983.
2. *Древнекитайская философия.* Сборник текстов: В 2 т. — М., 1972–1973.
3. *Платон.* Сочинения: В 3 т. — М., 1968–1982.

4. *Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн*: У 2 т. — К., 1998. — Т. 1.
5. *Хрестоматія по истории Древнего Востока*: В 2 ч. — М., 1980.

Теми рефератів

1. Загальний аналіз економічної думки в Стародавньому Китаї та Індії.
2. Товарно-грошові відносини в Стародавньому Римі та їх висвітлення у працях давньоримських філософів та політичних діячів.
3. Економічні погляди каноністів на основні форми розвитку господарства.

Семінарське заняття 3

Тема. Меркантилізм — економічне вчення періоду витіснення натуральних відносин ринковими

1. Основні риси теорії і політики меркантилізму.
2. Етапи еволюції меркантилізму.
3. Особливості розвитку меркантилізму в європейських країнах. Передумови меркантилізму.
4. Історичне значення меркантилізму.

Література основна [5, с. 129–172; 7, с. 41–70; 6, с. 89–175; 9, с. 76–98; 10, с. 61–89]

Додаткова

1. *Блауг М.* Экономическая мысль в ретроспективе. — М., 1994.
2. *Кондратьев Н. Д.* Избранные сочинения. — М., 1993.
3. *Полоньи К.* Саморегулирующийся рынок и дешевые товары: труд, земля, деньги. — М., 1993 — Т. 1, вып. 2.
4. *Самуэльсон П.* Экономика: В 2 т. — М., 1992.
5. *Шумпетер Й.* Теория экономического развития. — М., 1982.

Теми рефератів

1. Відмінність поглядів представників раннього і пізнього меркантилізму.
2. Ідеї меркантилізму в українській та російській соціально-економічній думці часів Б. Хмельницького та Петра I.

Семинарське заняття 4

Тема. Класична політична економія та основні етапи її еволюції

1. Загальна характеристика класичної політичної економії, історико-економічні умови її виникнення.
2. Економічні погляди засновників класичної школи в Англії та Франції.
3. Економічне вчення фізіократів.
4. Економічна система А. Сміта.
5. Розвиток класичних поглядів в ХІХ ст.: економічні вчення Д. Рікардо, Ж.-Б. Сея, Т. Р. Мальтуса, Дж. С. Мілля.

Література основна [1, с. 63–95; 6, с. 177–237; 7, с. 82–139; 9, с. 98–104; 10, с. 90–180]

Додаткова

1. Аникин А. В. Юность науки. — М., 1995.
2. Афанасьев В. С. Давид Рикардо. — М., 1988.
3. Гелбрейт Дж. К. Экономические теории и цели общества. — М., 1979.
4. Петти У. Трактат о налогах и сборах: В 2 т. // Антология экономической классики. — М., 1993.
5. Смит А. Исследования о природе и причинах богатства народов. — М., 1962.
6. Сей Ж.-Б. Трактат политической экономии. — М., 1986.

Теми рефератів

1. Визначальні ідеї класичного напрямку в економічній теорії.
2. Економічна таблиця Ф. Кене як “перша макроекономічна модель”.

Семинарське заняття 5

Тема. Альтернативи класичній політичній економії

1. Економічні ідеї економістів-романтиків: вчення С. Сімонді та П. Прудона.
2. Антиринкові доктрини соціалістів-утопістів: економічні погляди Р. Оуена, К. Сен-Сімона, Ш. Фур'є.
3. Німецька історична школа: особливості методологій і теорій.

Література основна [1, с. 86–95; 6, с. 177–237; 7, с. 122–139; 9, с. 98–104; 10, с. 90–180; 11, с. 85–109]

Додаткова

1. *Валовой Д. В., Лапшина Г. Е.* Имена на обелиске. — М., 1980.
2. *Вебер М.* Избранные произведения. — М., 1990.
3. *Жид Ш., Рист Ш.* История экономических учений. — М., 1995.
4. *Зомбарт В.* Буржуа. — М., 1994.
5. *Утопический социализм: Хрестоматия* / Под общ. ред. А. И. Володина. — М., 1982.

Теми рефератів

1. Утопічний соціалізм: економічні ідеї та історичне місце.
2. М. Вебер про ідеальні типи господарств і роль протестантської етики в розвитку капіталізму.

Семінарське заняття 6

Тема. Економічне вчення марксизму

1. Особливості методологій вчення К. Маркса.
2. Розвиток теорії трудової вартості і обґрунтування теорії додаткової вартості.
3. Концепція капіталу та основного економічного закону капіталізму.

Література основна [5, с. 481–571; 6, с. 298–306; 7, с. 297–382; 8, с. 75–190]

Додаткова

1. *Арон Р.* Этапы развития социалистической мысли. — М., 1992.
2. *Маркс К.* К критике политической экономии // К. Маркс, Ф. Энгельс. Соч. — 2-е изд. — Т. 4.
3. *Маркс К.* Капитал: В 4 т. // К. Маркс и Ф. Энгельс. Соч. — 2-е изд. — М., 1961. — Т. 23–25.
4. *Ленин В. И.* Три источника и три составных части марксизма // Полн. собр. соч. — Т. 23.

Теми рефератів

1. Розвиток К. Марксом трудової теорії вартості і товару.
2. Концепція “перетворених форм” (прибутку, ренти, відсотка) в “Капіталі” К. Маркса.

Семінарське заняття 7

Тема. Маржиналізм та формування неокласичного напрямку в економічній теорії

1. “Маржинальна революція” в економічній теорії та її етапи.
2. Суб’єктивізм першого етапу маржинальної революції: економічні погляди К. Менгера, Ф. Візера, О. Бем-Баверка.
3. Неокласичний напрям економічної думки. Теоретико-методологічні основи вчення А. Маршалла.
4. Американська школа маржиналізму. Проблеми виробництва і розподілу в працях Дж. Кларка.

Література основна [1, с. 139–177; 6, с. 312–387; 11, с. 154–197]

Додаткова

1. *Бем-Баверк О.* Основы теории ценности хозяйственных благ. Австрийская школа в политической экономии. — М., 1992.
2. *Визер Ф.* Теория общественного хозяйства (фрагменты). Австрийская школа политической экономии. — М., 1992.
3. *Маршалл А.* Принципы экономической науки: В 3 т. — М., 1993.
4. *Менгер К.* Основание политической экономии. Австрийская школа в политической экономии. — М., 1992.
5. *Шумпетер Й.* Теория экономического развития. — М., 1982.

Теми рефератів

1. Розвиток маржиналізму в Україні (М. Туган-Барановський, А. Орженецький, О. Білімович).
2. Основні ідеї праці А. Маршалла “Принципи економічної теорії”.

Семінарське заняття 8

Тема. Соціально-інституціональний напрям економічної думки

1. Умови виникнення і загальна характеристика американського інституціоналізму.
2. Економічні погляди основоположників інституціоналізму: Т. Веблена, Дж. Коммонза, У. Мітчелла.
3. Післявоєнний соціально-інституціональний напрям: концепції трансформації капіталізму.
4. Особливості сучасного неінституціоналізму: економічні погляди Р. Коуза, О. Вільямсона, Д. Норта.

Література основна [1, с. 107–115, 337–345, 357–372; 6, с. 251–564; 8, с. 234–258; 10, с. 341–370]

Додаткова

1. *Веблен Т.* Теория праздного класса. — М., 1984.
2. *Леонтьев В. В.* Экономические эссе. Теория, исследования, факты и политика. — М., 1990.
3. *Коуз Р.* Фирма, рынок, право. — М., 1993.

Теми рефератів

1. Інституціоналізм як теоретичний виклик економічній ортодоксії.
2. Концепція постіндустріального суспільства.

Семінарське заняття 9

Тема. Кейнсіанська революція 30-х років ХХ ст. в економічній теорії. Еволюція кейнсіанства

1. Передумови виникнення кейнсіанства.
2. Макроекономічна модель Дж. М. Кейнса. Основні ідеї праці “Загальна теорія зайнятості, відсотка та грошей” (1936 р.).
3. Неокейнсіанство, його методологічні особливості. Проблеми економічної динаміки і збалансованості (моделі Р. Харрада і Є. Домара).
4. Кейнсіансько-неокласичний синтез. Економічні погляди П. Самуельсона.

Література основна [1, с. 261–272, 293–308; 6, с. 237–394; 10, с. 265–290]

Додаткова

1. *Кейнс Дж. М.* Общая теория занятости, процента и денег. Антология экономической классики. — М., 1993.
2. *Самуэльсон П.* Экономика: В 2 т. — М., 1992.
3. *Шумпетер Й.* Теория экономического развития. — М., 1982.
4. *Кондратьев Н. Д.* Избранные сочинения. — М., 1993.
5. *Харрод Р.* К теории экономической динамики // Классики кейнсіанства: В 2 т. — М., 1997.
6. *Худокормов А. Г.* Неокейнсіанство // Классики кейнсіанства: В 2 т. — М., 1997.

Теми рефератів

1. Макроекономічний аналіз і теорія державного регулювання економіки.
2. Історичне значення кейнсіанства в системі економічної науки.

Семинарське заняття 10

Тема. Економічні теорії неолібералізму. Новітні економічні концепції другої половини ХХ ст.

1. Відродження економічного лібералізму: концепція спонтанного способу координації економічної діяльності як основи ринку.
2. Еволюція теорій неолібералізму в Німеччині. Теорія соціального ринкового господарства.
3. Економічна теорія монетаризму. Чиказька школа М. Фрідмена.
4. Теорії “економіки пропозиції” та раціональних очікувань.

Література основна [1, с. 276–292; 6, с. 251–564; 8, с. 234–258; 10, с. 341–370]

Додаткова

1. *Блауг М.* Экономическая мысль в ретроспективе. — М., 1994.
2. *Ойкен В.* Основные принципы экономической политики. — М., 1995.
3. *Фридмен М.* Методология позитивной экономической науки. — М., 1994.
4. *Фридмен М.* Количественная теория денег. — М., 1995.
5. *Хайек Ф.* Пагубная самонадеянность. — М., 1992.

Теми рефератів

1. Загальна характеристика неолібералізму та його методологій.
2. Роль держави в соціальному ринковому господарстві.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Бартенев С. А.* История экономических учений: Учебник. — М., 2003.
2. *Блауг М.* Економічна теорія в ретроспективі. — К., 2001.
3. *Всемирная история экономической мысли: В 6 т.* — М., 1987–1989.
4. *Жид Ш., Рист Ш.* История экономических учений. — М., 1995.
5. *Злупко С. М.* Історія економічної теорії. — К., 2005.
6. *Історія економічних вчень: Підручник: У 2 ч.* / За ред. В. Д. Базилевича. — К., 2005.

7. *Історія економічної ученй: Підручник / За ред. Л. Я. Корнійчук, Н. О. Татаренко. — К., 2001.*
8. *История экономических учений (современный этап): Учебник / Под ред. А. Г. Худокормова. — М., 1998.*
9. *Майбруд Е. М. Введение в историю экономической мысли. От пророков до профессоров. — М., 2000.*
10. *Праскурін П. В. Історія економіки та економічних ученй. Нариси економічної історії індустріальної цивілізації: Навч. посіб. — К., 2005.*
11. *Юхименко П. І., Леоненко П. М. Історія економічних ученй: Навч. посіб. — К., 2005.*
12. *Ядгаров Я. С. История экономических учений: Учебник. — М., 2001.*

Додаткова

13. *Аникин А. В. Юность науки: жизнь и идеи мыслителей-экономистов до Маркса. — М., 1995.*
14. *Аристотель. Сочинения: В 4 т. — М., 1975–1983.*
15. *Бем-Баверк О. Основы теории ценности хозяйственных благ. Австрийская школа в политической экономии. — М., 1992.*
16. *Веблен Т. Теория праздного класса. — М., 1984.*
17. *Гелбрейт Дж. К. Экономические теории и цели общества. — М., 1979.*
18. *Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. Антология экономической классики. — М., 1993.*
19. *Кондратьев Н. Д. Избранные сочинения. — М., 1993.*
20. *Коуз Р. Фирма, рынок и право. — М., 1993.*
21. *Маршалл А. Принципы экономической науки: В 3 т. — М., 1993.*
22. *Маркс К. К критике политической экономии // К. Маркс, Ф. Энгельс. Соч. — 2-е изд. — Т. 4.*
23. *Маркс К. Капитал: В 4 т. // К. Маркс и Ф. Энгельс. Соч. — 2-е изд. — М., 1961. — Т. 23–25.*
24. *Менгер К. Основание политической экономии. Австрийская школа в политической экономии. — М., 1992.*
25. *Ойкен В. Основы национальной экономики. — М., 1996.*
26. *Самуэльсон П. Экономика: В 2 т. — М., 1992.*
27. *Хикс Дж. Стоимость и капитал. — М., 1988.*
28. *Шумпетер Й. Теория экономического развития. — М., 1982.*

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Плани семінарських занять.....	4
Список літератури	10

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. М. Толкачова*
Комп'ютерне верстання *Н. М. Музиченко*

МАУП

Зам. № ВКЦ-3454

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП